

נפת צופים

"עם לכן גרתי ואחר עד עתה" (לב, ה)

רש"י: דבר אחר, גרתי בגימטריא תר"ג, כלומר עם לכן הרשע גרתי ותר"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים.

יש להבין לשם מה יעקב שולח לספר לעשו על צדקותו בבית לכן ששמר גם שם את כל התר"ג מצוות, וכי דבר זה מעגנו את עשו?

לא בחנם שלח יעקב לעשו ידיעה זו, הוא רצה להסביר לו מדוע נסיונו להלחם בו מיתר לגמרי, כי הוא לא יצליח, ומדוע?

בפרשת תולדות למדנו, שיצחק ברה את עשו ואמר לו: (כז' מ') "ויהי כאשר תריד ופרקת עלו מעל צנארה", מפרש רש"י: "כלומר כאשר יעברו ישראל על התורה ויהיה לה פתחון פה להצטער על הברכות שנטל, ופרקת עלו".

יעקב מודיע לעשו, אל תחשב שהגעית למצב של "ופרקת עלו" משום שעברתי על התורה, כפי שאמר לה אבינו יצחק בברכותיו. דע לה שתת"ג מצות שמרתי, וממילא אין לה פתחון פה כלל, ועדין משעבד אתה לי ולבני כמו שברכני אבי.

(ר' לוי יצחק מברדיטשוב)

"כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב" (לב, ה)

מעשה ברבי יהודה הנשיא, שבקש מתלמידו רבי איפס לכתב אגרת בשמו לאנטונינוס מלך רומי. את האגרת בקש רבי יהודה לפתח במלים: "אגרת מיהודה לאדונינו המלך אנטונינוס".

מדוע הכתיר רבנו את אנטונינוס בתארי כבוד, בעוד שלעצמו לא העניק כל תאר? - התמרמר התלמיד בלבו - "וכי חשוב אנטונינוס מרבנו?!"

"חס אני על כבודו, ועל כן אוסיף תאר גם לשמו" - אמר התלמיד בלבו. אמר ועשה, וכתב: "מיהודה הנשיא לאדונינו המלך אנטונינוס".

משהבחין רבי יהודה במלים הכתובות, נטל את האגרת לידו, קרעה לגזרים, ופנה לתלמידו ברוח טובה: "צדקת, אכן יש לשנות את הנסח. כתב נא מחדש, בדיוק כפי שאכתוב לך! לא מיהודה לאדונינו המלך אנטונינוס, כי אם: מעבדך יהודה, לאדונינו המלך אנטונינוס".

לשמע הבקשה, לא יכל רבי איפס להתאפק מלהביע את מורת רוחו, ושאל בקול מחאה: "מפני מה, רבנו, אתה מבזה את כבודך?"

ענה לו רבי יהודה: "וכי חשוב אני יותר מזקני יעקב? הן גם הוא השפיל את כבודו בפני עשו כשאמר: 'כה תאמרון לאדני לעשו, כה אמר עבדך יעקב'. ואם ראה יעקב אבינו צרה להכניע את עצמו בפני עשו, שלא שלט עליו באותה עת, הרי אני, שנתון תחת ממשלתו של אנטונינוס, על אחת כמה וכמה שעלי להכניע את עצמי בפניו".

(בראשית רבה פרשה עה, ה)

"ויהי לי שור וחמור" (לב, ו)

מדוע צין יעקב דוקא בעלי חיים אלו?

יעקב התפון לצין בשמות אלו, תכונות מיוחדות שנמצאות בו: "שור" - בא לרמז על כח ההתגברות על היצר כמו של יוסף, שעליו נאמר: "עקרו שור".

"חמור" - בא לרמז על כח למוד התורה כמו של יששכר, שעליו נאמר: "יששכר חמור גרם" (בראשית מט, יד) - שנושא עליו את על התורה.

(בעל הטורים)

הלולא דצדיקיא

(יט' כסלו תקל"ג)

הפגיד ממעזריטש

כמגיד מישרים וכצדיק פועל ישועות. ה"מגיד" היה עובר ממקום למקום, ומחזק את אחיו היהודים בעבודת ה' ובקיום המצוות. לכשהגיע ה"מגיד" אל הבעל שם טוב, דבק בו ובתורתו, והמשיך את דרכו בהנהגת החסידות.

לאחר זמן מה, עבר רבי דב בער להתגורר בעיר מעזריטש, הסמוכה לליטא. עד מהרה הפכה מעזריטש לעיר של תורה וחסידות, ורבים וטובים נהרו אליה להסתופף בצלו של הצדיק ממעזריטש, ולספג מזיו קדשתו. בין תלמידיו הגדולים של ה"מגיד" נתן למנות את רבי שניאור זלמן מלאדי - "בעל התניא", רבי אלימלך מליז'ענסק, רבי לוי יצחק מברדיטשוב ואת ה"חוזה מלוברלין" - רבי יעקב יצחק הורביץ. תלמידיו הצדיקים של ה"מגיד" הפיצו את אור תורתו, תורת החסידות ברחבי העולם היהודי כולו.

ה"מגיד ממעזריטש" נפטר בי"ט כסלו תקל"ג, לאחר שתים עשרה שנים בהן הנהיג את עדת חסידיו. הוא הותיר אחריו את בנו רבי אברהם ה"מלאך", שהיה ידוע כאיש קדוש ונשגב. רבי אברהם היה סבו של רבי ישראל מרוז'ין, אבי שושלת בית רוז'ין.

ומידו השנייה - כאשר עשו מראה עצמו בפני יעקב כאח אוהב, זהו מצב שבו הגויים מענינים להפיל את עם ישראל מבחינה רוחנית, על ידי התיידידות עמם עד שילמדו ממצעיהם הרעים.

ועל שתי הידים הללו התפלל יעקב:

"הצילני נא מיד אחי מיד עשו" - הוא בקש להנצל מעשו בכל המצבים, גם כאשר הוא מתנהג כ"אחי" - בחביבות ובדידות, וגם כאשר הוא בא להרג ומתנהג כ"עשו".

יעקב אף הקדים להתפלל על ההצלה מיד "אחי" לפני ההצלה מיד "עשו", מכיון ששונק רוחני הוא חמור יותר מנזק גשמי, כפי שאמרנו חז"ל: "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו".

(רבי יוסף דב מברסק)

רבי דב בער, "המגיד ממעזריטש", היה תלמידו המובהק וממשיך דרכו של מיסד תנועת החסידות - ה"בעל שם טוב" הקדוש. בילדותו פרצה שרפה בבית הוריו, וכלתה את כל תכולת הבית. אמו של רבי דב בער הצטערה צער רב במיחד, על מגלת היוחסין המשפחתית שעלתה בלהבות האש. במגלה זו, יחסה משפחתו של רבי דב בער עד לתנא רבי יוחנן הסנדלר, ולמעלה בקדש עד דוד המלך ע"ה. דב בער הילד, נחם את אמו ואמר לה: "אמנם נשרפה מגלת היוחסין, אך אל תדאגי, אמא. בעזרת ה' תצא ממני שושלת יוחסין חדשה ומפארת". ואכן, דבריו של רבי דב בער הצעיר התקיימו במלואם...

בבחרותו למד בישיבתו של רבי יעקב יהושע פאלק, בעל ה"פני יהושע". לאחר נשואיו עבר להתגורר בעיר "טורטשין", ושם שמש כמלמד לדי ישראל. כעבור תקופה קצרה עקר את מקומו לעיר קוריץ, ושם החל למסור בבתי כנסיות ובתי מדרשות דברי חזק וכבושין לבני העיר. מני אז התפרסם שמו

"הצילני נא מיד אחי מיד עשו" (לב, יב)

שתי שאלות על כך:

א. לשם מה השתמש יעקב במלה "אחי"? וכי איננו יודעים שעשו הוא אחיו?

ב. מפני מה אמר יעקב פעמים "מיד", ולא אמר בקצרה: "מיד אחי עשו"?

יעקב אבינו בקש מד' שיציל אותו משתי הידים של עשו - מידו האחת - כאשר עשו בא אל יעקב באכזריות גדולה, זהו מצב שבו הגויים באים אל עם ישראל ורוצים להרג את גופם.

סדרת ספרים "אור עולם" 5 כרכים

הזדמנות נפלאה לדעת ולהכיר את גדולי ומאורי הדורות

ושנתם לבניך
ספרים טובים דבית טוב

© כל הזכויות שמורות ציורים: מוטי הלר

לתגובות, הערות וכל עניני הגליון יתן לפנות לרב יעקב הופקיביץ: 0527113332

בין הפותרים נכנה יוג'רלו ספרי 'ושנתם לבניך' תשובות נתן לשלח: או לפקס: 15325382688 או במייל: jhopko@gmail.com

חידה לפרשת השבוע

מי היה אביהם של התימנים?